

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av 8 § lagen om accis på alkohol och alkoholdrycker och till lag om ändring av 17 § alkohollagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om accis på alkohol och alkoholdrycker samt alkohollagen ändras så, att alkohol som används vid tillverkning av specialpreparat skall befrias från accis på alkohol och alko-

holdrycker. Vidare föreslås att även alkohol som ingår i specialpreparat som importerats till landet befrias från accis.

Lagarna föreslås träda i kraft så snart de har antagits och blivit stadfästa.

MOTIVERING

1. Nuläge

Alkoholbeskattningen reformerades genom lagen om accis på alkohol och alkoholdrycker (1471/94), som trädde i kraft vid ingången av 1995. De ändringar i sak som den nya lagen innehöll jämfört med den tidigare lagen berodde huvudsakligen på Finlands anslutning till Europeiska unionen (EU), vilket innebär att det i Finland infördes direktiv om alkoholbeskattningen som utfärdats av Europeiska gemenskapernas råd. Reformen av alkoholbeskattningen förutsatte även ändringar av vissa stadganden i alkohollagen (1143/94) vilka genom en lag trädde i kraft vid ingången av 1995 (1477/94). En av de ändringar som gällde alkoholbeskattningen var utvidgandet av alkoholbeskattningens skattebas till att omfatta även annan alkohol än egentliga alkoholdrycker avsedda för konsumtion. Ändringen ansågs inte ha någon större betydelse i praktiken eftersom direktivens bestämmelser om accisfrihet täckte största delen av alkohol avsedd för detta ändamål.

Artikel 27 i rådets direktiv 92/83/EEG om harmonisering av strukturerna för punktskatter på alkohol och alkoholdrycker innehåller bestämmelser om skattebefrielser för alkohol och alkoholdrycker. Enligt artikeln skall sådan alkohol befrias från accis som används

för olika tekniska ändamål som räknas upp i artikeln eller som är denaturerad och inte avsedd för konsumtion. Befriad från accis är enligt bestämmelserna också sådan alkohol som används för tillverkningen av produkter avsedda för konsumtion och som används i tillverkningen av ättika, vid tillverkningen av läkemedel som avses i läkemedelsdirektivet (65/65/EEG) eller i tillverkningen av sådana livsmedel som innehåller en liten mängd etylalkohol, dvs. högst 5 l per 100 kg eller om det är fråga om choklad, högst 8,5 l per 100 kg. I 8 § lagen om accis på alkohol och alkoholdrycker ingår stadganden om accisfrihet enligt ovan nämnda skattedirektiv. I fråga om produkter som tillverkats i landet har accisfriheten hos oss av tillsynsskäl förverkligats så att accisfri alkohol enligt alkohollagen i huvudsak kan säljas enbart genom s.k. specialförsäljning, som förutsätter att produkttillsynscentralen beviljat köparen användningstillstånd för alkohol. Om specialförsäljning stadgas i 17 § alkohollagen. I samband med reformen av alkoholbeskattningen ändrades alkohollagen så att med specialförsäljning avses enbart sådan partiförsäljning av alkohol då alkohol med stöd av lagen om accis på alkohol och alkoholdrycker kan säljas skattefritt. Genom specialförsäljning kan alkohol således säljas bl.a. för tillverkningen av läkeme-

del enligt läkemedelslagen (395/87). Läkemedelslagen innehåller de bestämmelser om nationell verkställighet som ingår i läkemedelsdirektivet.

Accisfri är med stöd av ovan nämnda stadganden sådan alkohol som används vid tillverkningen av produkter som avses i läkemedelslagen. Även sådan alkohol är accisfri som ingår i produkter som avses i läkemedelslagen och som importerats till landet. Däremot är den alkohol accispliktig som ingår i andra produkter avsedda att förtäras, förutom ättika, om produkten innehåller över 5 l alkohol per 100 kg. Således bör även sådan alkohol vara accispliktig som används för tillverkningen av specialpreparat som hör till naturprodukter avsedda för konsumtion eller som ingår i dessa produkter, om specialpreparatet i fråga inte är ett läkemedel eller ett naturmedel som avses i läkemedelslagen.

Specialpreparat är ett preparat som omfattas av livsmedelslagen och som definieras i förordningen om specialpreparat (349/89). Enligt förordningen avses med specialpreparat en produkt som är avsedd att förtäras av människor, men som ändå inte räknas som ett vanligt livsmedel.

Vissa specialpreparat i Finland som är avsedda att förtäras av människor innehåller 10—60 volymprocent alkohol. Produkterna innehåller bl.a. olika örter i en lösning av vatten och alkohol. I produkterna används alkohol till följd av att den extraherar alla aktiva, fettlösliga ämnen när vattnet löser de vattenlösliga ämnena. Alkoholen fungerar också som naturligt konserveringsmedel och främjar organismens absorption av aktiva ämnen. Produkterna används inte som de egentliga alkoholdryckerna, utan droppvis antingen som sådana eller utblandade i vatten.

Ifall ett specialpreparat av det här slaget som innehåller alkohol beviljas försäljningstillstånd så att det enligt läkemedelslagen kan säljas som läkemedel eller naturmedel, kan för dess tillverkning skaffas accisfri alkohol med stöd av 8 § lagen om accis på alkohol och alkoholdrycker samt 17 § alkohollagen. I fråga om ett preparat som påstås ha en terapeutisk, medicinsk effekt skall försäljningstillstånd ansökas för läkemedel eller naturmedel. Enligt läkemedelslagen är det enbart läkemedelsfabriker som i Finland kan tillverka läkemedel och naturmedel. Dessutom förutsätts att tillverkaren antingen ge-

nom vetenskapliga test eller när det gäller naturmedel, genom litteraturhänvisningar eller på motsvarande sätt kan framföra bevis för produktens aktiva egenskaper. Majoriteten av specialpreparaten framställda i Finland tillverkas i små produktinrättningar, och tillverkarna kan inte uppfylla de höga tillverknings- och kvalitetskrav som uppställts för läke- eller naturmedlen. Då det inte är möjligt att få tillstånd för att sälja preparaten som läkemedel eller naturmedel, måste accispliktig alkohol skaffas för tillverkningen.

I Finland har tillverkningen av olika örtextrakt ökat kraftigt under de tio senaste åren. Det finns hundratals preparat på marknaden. Allteftersom industrin för örtextrakter vuxit, har odlingen, insamlingen och vidareförädlingen av örter blivit allmännare och medfört nya arbetsplatser i synnerhet på landsbygden. Sammanlagt sysselsätter branschen med tillverkning av örtextrakter och andra specialpreparat ca 5 000 personer.

Med stöd av lagen om skatt på alkoholdrycker (532/94) och alkohollagen (459/68), som var i kraft innan Finland blev medlem av Europeiska unionen, kunde den inhemska industrin som förädlade specialpreparat skaffa alkohol skattefritt med stöd av alkohollagens stadganden om specialförsäljning. Till följd av att stadgandena ändrats är man nu tvungen att för tillverkningen av specialpreparat skaffa alkohol för vilken man måste betala 300 mk i accis per liter ren alkohol. Till följd av detta skulle anskaffningskostnaderna för alkohol stiga trettiofalt och priserna på små flaskor om 10—50 milliliter med örtextrakt samt andra specialpreparat som innehåller alkohol trefalt, vilket skulle medföra att efterfrågan på produkterna rasade i Finland. Även den alkohol skulle vara accispliktig som används vid tillverkningen av specialpreparat som exporteras, vilket gör att de höga priserna skulle hämma efterfrågan på produkterna även utomlands.

I andra länder varierar beskattningspraxis i fråga om naturprodukter som är av vegetabiliskt ursprung och som innehåller alkohol. I Tyskland räknas örtextraktsprodukter som innehåller alkohol till läkemedel, vilket innebär att den alkohol de innehåller är accisfri. För produkter av det här slaget beviljas temporärt försäljningstillstånd så att de kan säljas som naturmedel till dess att myndigheterna har bedömt preparatets effekt och säkerhet. Om tillverkaren eller importören

före utgången av 1995 återkallar försäljningstillståndet för produkten, kan naturmedlet säljas till utgången av 2004, vilket innebär att accisfri alkohol kan användas i tillverkningen fram till denna tidpunkt.

I beskattningen av alkohol och alkoholdrycker i England anses dock som läkemedel sådana örtprodukter som innehåller alkohol men som inte har registrerats som läkemedel, vilket medför att skattefri alkohol kan användas i tillverkningen. I Holland är örtprodukter av det här slaget antingen läkemedel eller beståndsdelar (stamlösning) i läkemedel; således kan man även här skaffa skattefri alkohol för tillverkningen.

2. Föreslagna ändringar

I de länder som inom naturproduktsbranschen är Finlands viktigaste konkurrenter är alkoholen i specialpreparaten accisfri. För undvikande av snedvridning i konkurrensen har punktskattekommittén, som lyder under Europeiska gemenskapernas kommission, intagit en ståndpunkt som går ut på att läkemedelsstatus som beviljats en viss naturprodukt i en medlemsstat skall i beskattningshänseende godkännas även i de andra medlemsstaterna. För att beskattningspraxis i Finland skall motsvara situationen i de konkurrerande länderna föreslås att sådan alkohol skall befrias från accisen på alkohol och alkoholdrycker som används vid tillverkningen av alkoholhaltiga specialpreparat. Det som också talar för accisfrihet är att dessa produkter inte är avsedda att konsumeras som alkoholdrycker, utan de används droppvis. Jämfört med de egentliga alkoholdryckerna är produkterna med beaktande av sin alkoholmängd tämligen dyra, och de skaffas inte såsom de egentliga alkoholdryckerna med avseende på den alkohol de innehåller. Produkterna är till följd av de olika örter de innehåller mycket starka i smaken och lämpar sig inte heller därför för förtäring, såsom alkoholdryckerna.

Befrielsen från accis skulle gälla sådana preparat som räknas till specialpreparaten enligt 1 § förordningen om specialpreparat (349/89). I praktiken skulle accisfriheten gälla vissa fytoterapeutiska (dvs. som innehåller växter och örter) produkter, lecitin- och fettsyrepreparat samt vissa bialster, som

innehåller alkohol. Av rättviseskäl föreslås att även sådan alkohol befrias från accis som ingår i motsvarande produkter som införs i landet.

Genomförandet av accisfrihet innebär i praktiken att två lagar ändras. Enligt 8 § lagen om accis på alkohol och alkoholdrycker är de produkter accisfria som levereras för specialförsäljning enligt alkohollagen. Således förverkligas accisfriheten för de produkter som tillverkats i landet genom att till 17 § alkohollagen fogas ett stadgande om specialförsäljning för alkohol som används vid tillverkningen av specialpreparat. Däremot är det nödvändigt att i 8 § lagen om accis på alkohol och alkoholdrycker ta in ett särskilt stadgande om accisfrihet för alkohol som ingår i specialpreparat som importeras till landet.

3. Propositionens ekonomiska verkningar

Årligen säljs ca 10 000 liter sprit som innehåller 96 volymprocent etylalkohol för tillverkningen av specialpreparat. De specialpreparat som införs i landet innehåller uppskattningsvis 5 000 liter sprit. Om propositionen förverkligas innebär det att staten går miste om uppskattningsvis 4,5 milj. mk i alkoholskatteinkomster varje år. Propositionen medför dock inte någon ändring i den årliga kalkylen gällande accis på alkohol och alkoholdrycker, eftersom alkoholen i fråga inte har beaktats i uträkningen av skatteintäkten.

Till följd av propositionen förblir priserna på specialpreparat på samma nivå som de var innan den nuvarande lagen om accis på alkohol och alkoholdrycker trädde i kraft.

4. Beredningen av propositionen

Förslaget har beretts som tjänsteuppdrag vid finansministeriet i samarbete med social- och hälsovårdsministeriet.

5. Ikraftträdande

Lagarna bör träda i kraft så snart som möjligt efter att de har antagits och blivit stadfästa.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av 8 § lagen om accis på alkohol och alkoholdrycker**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 29 december 1994 om accis på alkohol och alkoholdrycker (1471/94)
 8 § 1 mom. 5 och 6 punkten, samt
fogas till 8 § 1 mom. en ny 7 punkt som följer:

Accisfrihet

8 §

Accisfria är, utöver vad lagen om påförande av accis stadgar

5) produkter som ingår i läkemedel som avses i läkemedelslagen (395/87),

6) produkter, som ingår i livsmedel med en alkoholhalt på högst 8,5 liter ren alkohol

per 100 kilogram choklad eller 5 liter ren alkohol per 100 kilogram av något annat livsmedel, samt

7) produkter som ingår i specialpreparat som avses i förordningen om specialpreparat (349/89).

Denna lag träder i kraft den 199 .

2.

Lag**om ändring av 17 § alkohollagen**

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 17 § 1 mom. alkohollagen av den 8 december 1994 (1143/94), sådant det lyder i lag av den 29 december 1994 (1477/94), en ny 4 a punkt som följer:

17 §

Specialförsäljning och användningstillstånd

Den som idkar partihandel med sprit och alkoholdrycker kan som specialförsäljning sälja sprit eller alkoholdrycker

4 a) för tillverkning av specialpreparat som avses i förordningen om specialpreparat (349/89),

Denna lag träder i kraft den 199 .

Helsingfors den 10 november 1995

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Minister Arja Aho

1.

Lag**om ändring av 8 § lagen om accis på alkohol och alkoholdrycker**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 29 december 1994 om accis på alkohol och alkoholdrycker (1471/94)
8 § 1 mom. 5 och 6 punkten, samt
fogas till 8 § 1 mom. en ny 7 punkt som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse**Accisfrihet*

8 §

Accisfria är, utöver vad lagen om påförande av accis stadgar

5) produkter som ingår i läkemedel som avses i läkemedelslagen (395/87), *samt*

6) produkter, som ingår i livsmedel med en alkoholhalt på högst 8,5 liter ren alkohol per 100 kilogram choklad eller 5 liter ren alkohol per 100 kilogram av något annat livsmedel.

5) produkter som ingår i läkemedel som avses i läkemedelslagen (395/87),

6) produkter, som ingår i livsmedel med en alkoholhalt på högst 8,5 liter ren alkohol per 100 kilogram choklad eller 5 liter ren alkohol per 100 kilogram av något annat livsmedel, *samt*

7) *produkter som ingår i specialpreparat som avses i förordningen om specialpreparat (349/89).*

Denna lag träder i kraft den

199 .
